

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Олег ТОДОЩАК

2025 р

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Розумейка Дмитра Олексійовича на тему «Стартап: цивілістичні аспекти», поданої на здобуття ступеня доктора філософії про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» (тема дисертації затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» «02» грудня 2020 р. (протокол № 3).

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»
22 квітня 2025 року

ПРИСУТНІ:

Зав. кафедрою, д.ю.н., професор Є.О. Харитонов;
д.ю.н., професори: І.В. Давидова, О.І. Сафончик;
к.ю.н., професори: В.М. Зубар, О.М. Калітенко;
к.ю.н., доценти: І.Г. Бабич, О.М. Берназ-Лукавецька, К.М. Глиняна, С.В. Завальнюк, Ю.В. Кривенко, М.В. Матійко, О.С. Омельчук, В.О. Токарева, В.Г. Павлова, Б.В. Фасій;
доктор філософії: О.О. Оскілко;
аспіранти: Маршук Ю.С., Розумейко Д.О.
лаборант: К.О. Ткаченко.

На засідання присутні 3 доктори юридичних наук, 12 кандидатів юридичних наук та 1 доктор філософії – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Розумейка Д.О. про результати проведеного ним дисертаційного дослідження.

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, виклав науково-практичну значимість роботи, надав відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, що обрана тема дисертації «Стартап: цивілістичні аспекти» є надзвичайно актуальною в умовах сучасного розвитку економіки, заснованої на інноваціях. У сучасних умовах стрімкого технологічного прогресу та глобалізації поняття стартапу набуває нових правових вимірів, що вимагають переосмислення традиційних підходів цивільного права. Стартапи як особлива форма підприємництва поєднують науково-дослідницьку діяльність із високим рівнем підприємницького ризику та нетрадиційними бізнес-моделями. В Україні правове поле для стартапів перебуває на етапі становлення: чинне цивільне законодавство переважно регулює інноваційні проєкти загальними нормами договірного права. Відсутність чіткого визначення поняття «стартап» та спеціальних норм його регулювання зумовлює правову невизначеність у цій сфері. Інноваційні проєкти фактично зводяться до загальної категорії суб'єктів господарювання, а їхня специфіка та підвищений рівень ризику не відображені належним чином у законодавстві. Таким чином, формування цілісної та адаптивної моделі правового регулювання стартапів постає нагальним завданням, покликаним забезпечити баланс між свободою інновацій і захистом прав учасників стартап-діяльності, а також створити сприятливі умови для реалізації потенціалу українських інноваційних компаній. Актуальність теми визначається необхідністю вирішення зазначених проблем та заповнення прогалин у цивільному законодавстві для стимулювання розвитку стартап-екосистеми в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права «Цивілістичний вимір інтеграційного розвитку України» на 2016–2020 роки як складової плану НДР Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016–2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842), а також плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права «Проблеми реалізації і захисту цивільних прав та інтересів з погляду антропологічного підходу в цифрову еру» на 2021–2025 роки як складової плану НДР Національного університету «Одеська юридична академія»

«Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є комплексний аналіз цивільно-правових аспектів створення та функціонування стартапів і вироблення на цій основі науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення їх правового регулювання.

Для досягнення цієї мети у дисертації поставлено такі основні *завдання*:

проаналізувати та систематизувати норми чинного цивільного законодавства, що регулюють утворення, організацію та діяльність стартапів;

визначити правовий статус засновників і учасників стартап-компаній, їхні права, обов'язки та відповідальність;

виявити типові правові проблеми, з якими стикаються стартапи на практиці (у тому числі в сфері інтелектуальної власності, договірних відносин);

проаналізувати юридичні колізії та ризики, що виникають внаслідок неоднозначності або відсутності спеціальних нормативних положень щодо стартапів;

оцінити ефективність чинних механізмів захисту прав інтелектуальної власності (авторських прав, патентів, торговельних марок) у контексті інноваційних стартап-проектів;

розробити пропозиції щодо вдосконалення законодавства для забезпечення належного захисту інтелектуальної власності та стимулювання інноваційної діяльності;

дослідити зміст та особливості укладення основних типів договорів, що використовуються у стартап-діяльності (з інвесторами, партнерами, працівниками тощо);

визначити правові аспекти виконання та припинення зазначених договорів з метою підвищення юридичної стабільності та прозорості діяльності стартапів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі створення та діяльності стартапів та регулюються нормами цивільного права. До них належать внутрішні корпоративні відносини між засновниками й учасниками, зовнішні зобов'язальні відносини за участю інвесторів, партнерів і клієнтів, а також відносини щодо набуття, охорони та використання інтелектуальних продуктів стартапу.

Предметом дослідження виступають власне цивілістичні аспекти правового регулювання стартапів – сукупність правових норм, принципів та доктрин, що визначають особливості правового статусу стартапів, порядок укладення та виконання договорів у стартап-сфері, захист прав інтелектуальної власності стартап-проектів, а також інші пов'язані питання.

Методи дослідження. У дисертації застосовано комплексну методологію, що поєднала догматичний (нормативно-правовий) аналіз чинних норм,

порівняльно-правовий метод для зіставлення зарубіжних моделей регулювання, системний та інституційний підходи для розгляду стартапу як частини ширшої економіко-правової екосистеми, історико-правовий метод для простеження еволюції регулювання інновацій, функціонально-договірний аналіз для дослідження практики укладення венчурних та корпоративних угод, а також емпіричні техніки, а саме аналіз судової практики – що дозволили перевірити теоретичні висновки на практиці й сформувати прогностичні та модельні рекомендації щодо удосконалення національного законодавства. Для досягнення поставленої мети використано сучасний комплекс методів наукового пізнання, що дозволяє всебічно проаналізувати заявлену проблему. Базовим виступає метод компаративного (порівняльного) аналізу, за допомогою якого здійснено порівняння підходів до правового регулювання стартапів у різних країнах (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2). Застосування цього методу дало змогу здійснити зіставлення підходів до регулювання стартап-діяльності в різних країнах – зокрема, проаналізовано законодавчі моделі США, Ізраїлю та ЄС. Такий порівняльний аналіз дозволив виявити сильні та слабкі сторони українського законодавства у сфері інноваційного підприємництва на тлі зарубіжних прикладів. Компаративний метод, таким чином, заклав підґрунтя для обґрунтування пропозицій щодо імплементації найкращих практик у вітчизняне законодавство, враховуючи при цьому національні особливості і правову традицію.

Нормативно-правовий метод (аналіз змісту правових норм) використано для детального вивчення чинного законодавства, що стосується стартап-діяльності – зокрема, норм цивільного, інвестиційного та суміжних галузей права (підрозділи 1.2, 2.2, 2.2, 2.3, 3.2, 3.2, 3.3). Цей метод дозволив виявити низку прогалин і колізій: зокрема, з'ясовано, що відсутні спеціальні норми, які б прямо визначали статус стартапу чи регулювали типові для нього ситуації. Натомість стартап-відносини вимушено вписуються в загальні рамки традиційного цивільного права, яке не завжди враховує їхню специфіку. Виявлення цих концептуальних недоліків у правовому полі стало основою для формування конкретних рекомендацій щодо змін до нормативних актів.

Також використано метод правового аналізу та прикладні дослідження (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Систематизовано типові види договорів, що опосередковують діяльність стартап-проектів, за допомогою нормативно-правового методу у поєднанні з функціональним аналізом.

Системний підхід застосовано з метою розгляду стартапу як складної системи, елементи якої (засновники, інвестори, інтелектуальні активи, фінансові ресурси тощо) перебувають у взаємному зв'язку (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). Цей підхід зумовив врахування інституційних та економічних чинників: стартапи аналізувалися у взаємодії із ринковим середовищем,

інвесторами, державними інституціями та інфраструктурою підтримки. Завдяки цьому вдалося уникнути вузького розгляду стартапу лише як ізольованої юридичної особи; навпаки, методологія охопила ширший контекст (наприклад, роль акселераторів, венчурних фондів, університетів).

Історико-правовий метод дав змогу простежити еволюцію законодавчих підходів до регулювання інноваційного підприємництва та визначити ключові етапи становлення правового поля для стартапів в Україні (підрозділи 1.1, 2.1, 2.3). Ретроспективний аналіз виявив закономірності розвитку правових норм та допоміг зрозуміти передумови сучасних проблем, що суттєво підвищує обґрунтованість запропонованих змін.

Таким чином, у кожному розділі дисертації використано цільові методи дослідження, що відповідають специфіці об'єкта вивчення, а їх поєднання забезпечило всебічність і надійність висновків.

Теоретичною основою дослідження є праці таких науковців: О.І. Харитонової, Б.В. Фасія, О. Гавриш, В.В. Дергачової, М.О. Кравченко, А. Касич, А. Джури, І.І. Мазур, О. Мрихіної, А. Стояновського, Т. Міркунової, Т. В. Бачинського, М.М. Хаустової та ін.

Емпіричне підґрунтя дослідження становлять акти цивільного законодавства України, а також матеріали судової практики України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в першому цивільно-правовому комплексному дослідженні правового статусу та договірних інструментів стартап-проектів, на підставі якого обґрунтовано нові теоретичні положення й розроблено практичні пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства України у сфері інноваційного підприємництва. Наукова новизна підтверджується такими положеннями:

Уперше:

запропоновано авторське трактування терміна «стартап» як інноваційно спрямованої юридичної чи договірної формації, що на ранній фазі розвитку, за умов підвищеного ризику та браку ресурсів, зорієнтована на швидке масштабування бізнес-моделі, здебільшого забезпечується венчурним або грантовим фінансуванням і функціонує через спеціалізовані цивільно-правові, корпоративні та інтелектуально-правові механізми;

запропоновано новий правовий режим – «стартап-статус», що встановлює спеціальні умови цивільно-правового регулювання (спрощені процедури реєстрації, охорони інтелектуальної власності та залучення ризикового капіталу) і визначає критерії набуття й втрати такого статусу;

аргументовано необхідність доповнення положень Цивільного кодексу України нормами щодо регулювання діяльності стартап-проектів та концептуально окреслено структуру спеціального Закону України «Про стартапи»;

здійснено класифікацію договірних моделей, характерних для стартап-екосистеми, із виокремленням чотирьох функціональних груп: установчо-корпоративні угоди, венчурно-інвестиційні інструменти (SAFE, convertible notes), IP-угоди (ліцензійні, відчуження прав) та стимули персоналу (опціони, ESOP); визначено їх правову природу та роль у життєвому циклі стартапу;

систематизовано механізми охорони та комерціалізації інтелектуальної власності стартапів і вперше обґрунтовано потребу у спрощеній процедурі патентування для інноваційних проєктів на ранніх стадіях із фіксованими пільговими зборами та скороченими строками експертизи.

Уточнено та дістало подальшого розвитку:

доведено, що свобода договору у стартап-проєктах передбачає можливість конструювання нетипових правових формул (anti-dilution, tag-along, drag-along), які не суперечать імперативним нормам, але потребують легалізації через спеціальні норми цивільного законодавства;

критеріальний апарат стартапу (інноваційність, масштабованість, ризик, гнучкість, ресурсна обмеженість) конкретизовано як об'єктивні юридичні ознаки, котрі повинні враховуватися при кваліфікації суб'єкта як стартапу в законі та в судовій практиці.

Запропонований комплекс нових теоретичних положень і практичних рекомендацій формує наукову основу для створення в Україні передбачуваного, гнучкого та інноваційно-орієнтованого цивільно-правового середовища, здатного забезпечити ефективне становлення і розвиток стартап-екосистеми.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у різних сферах практичної діяльності. По-перше, результати дисертації становлять інтерес для нормотворчості: сформульовані пропозиції щодо змін і доповнень до законодавства України (у частині регулювання статусу стартапів, захисту інтелектуальної власності, удосконалення договірних механізмів тощо) можуть бути враховані при розробці відповідних законопроєктів, стратегій підтримки інновацій чи програм розвитку підприємництва. По-друге, напрацювання дослідження корисні для юридичної практики – адвокатів, юрисконсультів та підприємців. Зокрема, розроблені рекомендації можуть використовуватися при підготовці установчих документів стартап-компаній, укладенні інвестиційних договорів, ліцензійних угод, угод про конфіденційність, а також при захисті прав стартапів у судах. Це сприятиме зниженню правових ризиків у діяльності стартапів та підвищенню привабливості України як юрисдикції для запуску інноваційних проєктів. По-третє, матеріали дослідження можуть бути впроваджені у навчальний процес –

при викладанні спецкурсів з підприємницького (бізнес-) права, права інтелектуальної власності, міжнародного приватного права тощо, що забезпечить підготовку фахівців, обізнаних із сучасними тенденціями правового регулювання інноваційного бізнесу. Таким чином, практична цінність роботи полягає у можливості прямого застосування її результатів для вдосконалення правозастосовної діяльності та освітнього процесу, а опосередковано – у сприянні розвитку інноваційної економіки через поліпшення правових умов функціонування стартапів.

Особистий внесок здобувача. Основні наукові положення, теоретичні узагальнення та висновки, викладені в дисертаційному дослідженні, сформульовані автором самостійно на основі ґрунтовного аналізу сучасного стану цивільного законодавства України, практики його застосування, а також новітніх наукових досягнень у сфері вітчизняної цивілістики та доктринальних розробок провідних зарубіжних правників. У процесі дослідження здобувачем здійснено критичне осмислення наявних наукових концепцій, запропоновано власні підходи до вирішення окремих спірних питань цивільно-правового регулювання діяльності стартапів, сформульовано авторські визначення окремих правових категорій, а також обґрунтовано практичні пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства. Усі результати, наведені в роботі, є результатом особистих наукових пошуків здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і висновки дослідження пройшли необхідну апробацію на різних етапах його виконання. Результати наукової роботи доповідалися та обговорювалися на фахових науково-практичних конференціях, зокрема міжнародних і всеукраїнських, присвячених проблемам цивільного, інноваційної економіки та інтелектуальної власності: Всеукраїнській науковій конференції «Шерешевські читання: проблеми цивілістики в умовах пандемії та ІТ» (м. Одеса, 10 грудня 2021 року); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграція світових наукових процесів як основа суспільного прогресу» (м. Київ, 29–30 листопада 2024 року); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки» (м. Київ, 27–28 грудня 2024 року); Всеукраїнській науковій конференції «Римське право і сучасність: цивільне право в умовах війни» (м. Одеса, 24 травня 2022 року); II Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти» (м. Львів, 16 вересня 2020 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація та інноваційні наукові дослідження» (м. Київ, 28 лютого 2025 року). Отримані від наукової спільноти зауваження та пропозиції було враховано та сприяло покращенню остаточних висновків. Така апробація підтвердила достовірність отриманих результатів та їх значущість для наукової дискусії.

Публікації. Основні результати та положення дисертаційного дослідження знайшли відображення у 10 наукових публікаціях, у тому числі 3 статтях, опублікованих у наукових періодичних фахових виданнях категорії «Б», перелік яких затверджено МОН України, 6 тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях та 1 розділі практичного посібника.

Структура та обсяг дисертації зумовлені метою і завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 203 сторінки, з яких 170 сторінок – основний текст, список використаних джерел - 28 сторінок (213 найменувань) та додатки на 5 сторінках.

По закінченню доповіді Розумейка Д.О. присутніми поставлені такі запитання:

Сафончик О.І. Як ви пропонуєте визначати термін «стартап» і чим це визначення відрізняється від чинних у законодавстві формулювань?

Відповідь Розумейка Д.О.: У роботі «стартап» трактується як інноваційно спрямована юридична або договірна формація, що на ранній фазі розвитку діє в умовах підвищеного ризику та браку ресурсів, орієнтована на швидке масштабування бізнес-моделі, здебільшого фінансується венчурним чи грантовим капіталом і використовує спеціальні цивільно-правові, корпоративні та ІВ-механізми. На відміну від Постанови КМУ № 430 (2024 р.), де робиться акцент передусім на суб'єкті малого/середнього бізнесу або авторському колективі, автор додав чітку прив'язку до масштабованості, високого ризику та комплексної системи приватно-правових інструментів.

Берназ-Лукавецька О.М. У роботі запропоновано нову регуляторну конструкцію «стартап-статус», які ключові елементи вона охоплює?

Відповідь Розумейка Д.О.: «стартап-статус» — це спеціальний правовий режим, який, має бути закріплений у ЦК України або в окремому законі «Про стартапи». Він передбачає:

- 1) Спрощену реєстрацію (скорочені строки та мінімальний пакет документів).
- 2) Пільгову охорону ІВ — фіксований, знижений збір та прискорену експертизу патентних заявок для команд-початківців.
- 3) Полегшений доступ до ризикового капіталу — оформлення венчурних угод (SAFE, convertible notes) у спрощеній нотаріальній формі.
- 4) Чіткі умови втрати статусу: перевищення ліміту виручки, відсутність інноваційної складової або настання стадії комерційної зрілості.

Омельчук О.С. Які визначені в роботі типові договірні інструменти, характерні для екосистеми стартапів, і яку роль вони відіграють на різних стадіях життєвого циклу?

Відповідь Розумейка Д.О.: В роботі класифіковано договірні інструменти стартап-екосистеми на чотири функціональні блоки. Перший — установчо-корпоративні угоди, до яких належать Founders' Agreement і статут ТОВ; їх укладають ще на етапах pre-seed та seed, аби закріпити частки, розподіл ІР-прав і порядок виходу співзасновників. Другий блок сформований венчурно-інвестиційними інструментами — SAFE, convertible notes і Series A SPA; ці угоди домінують від seed-раунду до фази активного зростання, забезпечуючи притік капіталу без надмірного «застигання» корпоративної структури. Третю групу становлять ІР-договори — ліцензійні угоди та контракти про відчуження патентів чи програмного забезпечення, що супроводжують стартап упродовж усього життєвого циклу та слугують головним механізмом охорони й монетизації технології. Нарешті, четверта група — договори щодо стимулювання персоналу (ESOP, опціонні програми), які переважно застосовують після seed-раунду, коли компанія розширюється: вони допомагають утримати ключову команду й гармонізувати її мотивацію з довгостроковими цілями бізнесу.

Фасій Б.В. Які зарубіжні моделі правового регулювання стартапів, на вашу думку, є найбільш релевантними для адаптації в Україні й чому?

Відповідь Розумейка Д.О.: Я поділяю тезу про те, що успішні юрисдикції пропонують різні – але сумісні – «цеглинки» для стимулювання інновацій.

США (Делавер/Каліфорнія). Гнучкі корпоративні конструкції C-Corp і LLC у поєднанні з типовими венчурними документами на кшталт SAFE мінімізують транзакційні витрати та швидко залучають капітал.

Ізраїль. Система грантового фінансування через Israel Innovation Authority та модель «incubator + seed fund» створюють місток між державною підтримкою й приватними інвестиціями на ранніх стадіях.

ЄС (Естонія, Франція). Ініціативи e-Residency, стартап-візи та регуляторні sandbox-режими спрощують залучення іноземних засновників і тестування фінтех-рішень без зайвої бюрократії.

На мою думку, саме комбінація цих інструментів – спрощена корпоративна форма, державні грантові механізми та цифрові сервіси реєстрації/управління – найбільше відповідає українським реаліям і здатна суттєво прискорити розвиток національної стартап-екосистеми.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – д.ю.н., професор *Харитонов Є.О.*

Науковий керівник зазначив, що в цілому Розумейко Д.О. вдалося в повному обсязі реалізувати поставлені в дисертації цілі й завдання. Такий результат забезпечив системне застосування комплексу загальнонаукових і спеціально-юридичних методів: діалектичного, системно-структурного, порівняльно-правового, історико-правового, а також методів функціонального й догматичного аналізу. Використані методики перебували у сталому взаємозв'язку, що дозволило отримати об'єктивні, репрезентативні й внутрішньо узгоджені висновки.

Наукова новизна роботи є безперечною. Здобувач уперше:

сформулював авторське визначення «стартапу» як інноваційно орієнтованої цивільно правової формації з характерними критеріями ризиковості, масштабованості та ресурсної обмеженості;

обґрунтував доцільність упровадження в українське законодавство особливого «стартап-статусу» зі спрощеними процедурами реєстрації, охорони ІВ та залучення венчурного капіталу;

систематизував договірні інструменти стартап-екосистеми у чотири функціональні блоки (установчо-корпоративні, венчурно-інвестиційні, ІР-угоди та моделі стимулювання персоналу) й показав їх місце у життєвому циклі компанії;

запропонував концепцію спрощеної процедури патентування для ранніх стадій інноваційних проєктів із фіксованими пільговими зборами.

Дисертація пройшла належну апробацію: опубліковано 10 наукових праць, доповіді пролунали на вітчизняних і міжнародних конференціях; матеріали неодноразово обговорювались на засіданнях кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Здобувач повністю виконав індивідуальний план наукової й освітньої підготовки, своєчасно звітував про проміжні результати, проявив себе як відповідальний та ініціативний дослідник із глибоким розумінням як теоретичних, так і прикладних аспектів проблематики.

Отже, дисертація Розумейка Дмитра Олексійовича на тему «Стартап: цивілістичні аспекти», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», відповідає встановленим вимогам, вирішує важливе наукове завдання та може бути рекомендована до захисту в спеціалізованій вченій раді.

В ОБГОВОРЕННІ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Доктор юридичних наук, професор Давидова І.В. відзначила, що актуальність роботи не викликає сумнівів та продиктована сучасним станом вітчизняної науки. Дисертаційне дослідження зі стартапів має важливе теоретичне та практичне значення. У роботі зроблено обґрунтовані висновки,

внесено слушні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення законодавства. Разом з тим, у роботі слід було б більш детально розглянути окремі аспекти, зокрема податкові питання діяльності стартапів та їх вплив на цивільно-правові відносини. В цілому робота Розумейка Д.О. на тему «Стартап: цивілістичні аспекти» відповідає встановленим вимогам, виконана на високому науковому рівні та може бути рекомендована до захисту.

Доктор юридичних наук, професор Сафончик О.І. відзначила, що обрана тема дослідження є актуальною, матеріал дисертації викладений цікаво та відповідно до встановлених вимог. Основні положення роботи відображені у достатній кількості публікацій. Також було зазначено, що робота лише б виграла, якби виявлені прогалини та колізії цивільного законодавства були оформлені в таблицю із зазначенням запропонованого автором вирішення проблеми та формулюванням відповідних змін до нормативних актів. Проф. Сафончик О.І. зробила висновок, що дисертація Розумейка Д.О. може бути рекомендована до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Берназ-Лукавецька О.М. підкреслила актуальність теми та значущість проблематики для теорії і практики, вдалу структуру дисертації, правильне розкриття питань, визначених у роботі, повне досягнення мети та виконання завдань дослідження. Доповідачка звернула увагу на цікаві пропозиції дисертанта щодо удосконалення цивільного законодавства України стосовно правового регулювання стартапів. На її думку, дисертаційна робота Розумейка Д.О. повністю відповідає вимогам і може бути рекомендована до публічного захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент О.С. Омельчук зазначив, що дане дисертаційне дослідження є першим у вітчизняній науці цивільного права спеціальним комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем, що виникають у процесі створення та діяльності стартапів. Подана робота відзначається високим науковим рівнем, актуальністю та повнотою висновків. Вказані окремі дискусійні питання носять рекомендаційний характер і не впливають на загальну якість дослідження. Доц. Омельчук зробив висновок, що дисертація Розумейка Д.О. відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Підсумовуючи виступи, головуєча на засіданні, *д.ю.н., професо Давидова І.В.* зазначила, що дисертаційне дослідження Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти» відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016

року № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

УХВАЛИЛИ:

Затвердити такий висновок щодо дисертації Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти»:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робота виконана на кафедрі цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Тема дисертації затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» «02» грудня 2020 р. (протокол № 3).

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права Харитонов Є.О.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження. У сучасних умовах стрімкого технологічного прогресу та глобалізації поняття стартапу набуває нових правових вимірів, що вимагають переосмислення традиційних підходів цивільного права. Стартапи як особлива форма підприємництва поєднують науково-дослідницьку діяльність із високим рівнем підприємницького ризику та нетрадиційними бізнес-моделями. В Україні правове поле для стартапів перебуває на етапі становлення: чинне цивільне законодавство переважно регулює інноваційні проекти загальними нормами договірного права. Відсутність чіткого визначення поняття «стартап» та спеціальних норм його регулювання зумовлює правову невизначеність у цій сфері. Інноваційні проекти фактично зводяться до загальної категорії суб'єктів господарювання, а їхня специфіка та підвищений рівень ризику не відображені належним чином у законодавстві. Таким чином, формування цілісної та адаптивної моделі правового регулювання стартапів постає нагальним завданням, покликаним забезпечити баланс між свободою інновацій і захистом прав учасників стартап-діяльності, а також створити сприятливі умови для реалізації потенціалу українських інноваційних компаній. Актуальність теми визначається необхідністю вирішення зазначених проблем та заповнення прогалин у

цивільному законодавстві для стимулювання розвитку стартап-екосистеми в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права «Цивілістичний вимір інтеграційного розвитку України» на 2016–2020 роки як складової плану НДР Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016–2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842), а також плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права «Проблеми реалізації і захисту цивільних прав та інтересів з погляду антропологічного підходу в цифрову еру» на 2021–2025 роки як складової плану НДР Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є комплексний аналіз цивільно-правових аспектів створення та функціонування стартапів і вироблення на цій основі науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення їх правового регулювання.

Для досягнення цієї мети у дисертації поставлено такі основні *завдання*:

проаналізувати та систематизувати норми чинного цивільного законодавства, що регулюють утворення, організацію та діяльність стартапів;

визначити правовий статус засновників і учасників стартап-компаній, їхні права, обов'язки та відповідальність;

виявити типові правові проблеми, з якими стикаються стартапи на практиці (у тому числі в сфері інтелектуальної власності, договірних відносин);

проаналізувати юридичні колізії та ризики, що виникають внаслідок неоднозначності або відсутності спеціальних нормативних положень щодо стартапів;

оцінити ефективність чинних механізмів захисту прав інтелектуальної власності (авторських прав, патентів, торговельних марок) у контексті інноваційних стартап-проектів;

розробити пропозиції щодо вдосконалення законодавства для забезпечення належного захисту інтелектуальної власності та стимулювання інноваційної діяльності;

дослідити зміст та особливості укладення основних типів договорів, що використовуються у стартап-діяльності (з інвесторами, партнерами, працівниками тощо);

визначити правові аспекти виконання та припинення зазначених договорів з метою підвищення юридичної стабільності та прозорості діяльності стартапів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі створення та діяльності стартапів та регулюються нормами цивільного права. До них належать внутрішні корпоративні відносини між засновниками й учасниками, зовнішні зобов'язальні відносини за участю інвесторів, партнерів і клієнтів, а також відносини щодо набуття, охорони та використання інтелектуальних продуктів стартапу.

Предметом дослідження виступають власне цивілістичні аспекти правового регулювання стартапів – сукупність правових норм, принципів та доктрин, що визначають особливості правового статусу стартапів, порядок укладення та виконання договорів у стартап-сфері, захист прав інтелектуальної власності стартап-проектів, а також інші пов'язані питання.

Методи дослідження. У дисертації застосовано комплексну методологію, що поєднала догматичний (нормативно-правовий) аналіз чинних норм, порівняльно-правовий метод для зіставлення зарубіжних моделей регулювання, системний та інституційний підходи для розгляду стартапу як частини ширшої економіко-правової екосистеми, історико-правовий метод для простеження еволюції регулювання інновацій, функціонально-договірний аналіз для дослідження практики укладення венчурних та корпоративних угод, а також емпіричні техніки, а саме аналіз судової практики – що дозволили перевірити теоретичні висновки на практиці й сформувані прогностичні та модельні рекомендації щодо удосконалення національного законодавства. Для досягнення поставленої мети використано сучасний комплекс методів наукового пізнання, що дозволяє всебічно проаналізувати заявлену проблему. Базовим виступає метод компаративного (порівняльного) аналізу, за допомогою якого здійснено порівняння підходів до правового регулювання стартапів у різних країнах (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2). Застосування цього методу дало змогу здійснити зіставлення підходів до регулювання стартап-діяльності в різних країнах – зокрема, проаналізовано законодавчі моделі США, Ізраїлю та ЄС. Такий порівняльний аналіз дозволив виявити сильні та слабкі сторони українського законодавства у сфері інноваційного підприємництва на тлі зарубіжних прикладів. Компаративний метод, таким чином, заклав підґрунтя для обґрунтування пропозицій щодо імплементації найкращих практик у вітчизняне законодавство, враховуючи при цьому національні особливості і правову традицію.

Нормативно-правовий метод (аналіз змісту правових норм) використано для детального вивчення чинного законодавства, що стосується стартап-діяльності – зокрема, норм цивільного, інвестиційного та суміжних галузей права (підрозділи 1.2, 2.2, 2.2, 2.3, 3.2, 3.2, 3.3). Цей метод дозволив виявити низку прогалин і колізій: зокрема, з'ясовано, що відсутні спеціальні норми, які б прямо визначали статус стартапу чи регулювали типові для нього ситуації.

Натомість стартап-відносини вимушено вписуються в загальні рамки традиційного цивільного права, яке не завжди враховує їхню специфіку. Виявлення цих концептуальних недоліків у правовому полі стало основою для формування конкретних рекомендацій щодо змін до нормативних актів.

Також використано метод правового аналізу та прикладні дослідження (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Систематизовано типові види договорів, що опосередковують діяльність стартап-проектів, за допомогою нормативно-правового методу у поєднанні з функціональним аналізом.

Системний підхід застосовано з метою розгляду стартапу як складної системи, елементи якої (засновники, інвестори, інтелектуальні активи, фінансові ресурси тощо) перебувають у взаємному зв'язку (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). Цей підхід зумовив врахування інституційних та економічних чинників: стартапи аналізувалися у взаємодії із ринковим середовищем, інвесторами, державними інституціями та інфраструктурою підтримки. Завдяки цьому вдалося уникнути вузького розгляду стартапу лише як ізольованої юридичної особи; навпаки, методологія охопила ширший контекст (наприклад, роль акселераторів, венчурних фондів, університетів).

Історико-правовий метод дав змогу простежити еволюцію законодавчих підходів до регулювання інноваційного підприємництва та визначити ключові етапи становлення правового поля для стартапів в Україні (підрозділи 1.1, 2.1, 2.3). Ретроспективний аналіз виявив закономірності розвитку правових норм та допоміг зрозуміти передумови сучасних проблем, що суттєво підвищує обґрунтованість запропонованих змін.

Таким чином, у кожному розділі дисертації використано цільові методи дослідження, що відповідають специфіці об'єкта вивчення, а їх поєднання забезпечило всебічність і надійність висновків.

Теоретичною основою дослідження є праці таких науковців: О.І. Харитонової, Б.В. Фасія, О. Гавриш, В.В. Дергачової, М.О. Кравченко, А. Касич, А. Джури, І.І. Мазур, О. Мрихіної, А. Стояновського, Т. Міркунової, Т. В. Бачинського, М.М. Хаустової та ін.

Емпіричне підґрунтя дослідження становлять акти цивільного законодавства України, а також матеріали судової практики України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в першому цивільно-правовому комплексному дослідженні правового статусу та договірних інструментів стартап-проектів, на підставі якого обґрунтовано нові теоретичні положення й розроблено практичні пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства України у сфері інноваційного підприємництва. Наукова новизна підтверджується такими положеннями:

Уперше:

запропоновано авторське трактування терміна «стартап» як інноваційно спрямованої юридичної чи договірної формації, що на ранній фазі розвитку, за умов підвищеного ризику та браку ресурсів, зорієнтована на швидке масштабування бізнес-моделі, здебільшого забезпечується венчурним або грантовим фінансуванням і функціонує через спеціалізовані цивільно-правові, корпоративні та інтелектуально-правові механізми;

запропоновано новий правовий режим – «стартап-статус», що встановлює спеціальні умови цивільно-правового регулювання (спрощені процедури реєстрації, охорони інтелектуальної власності та залучення ризикового капіталу) і визначає критерії набуття й втрати такого статусу;

аргументовано необхідність доповнення положень Цивільного кодексу України нормами щодо регулювання діяльності стартап-проектів та концептуально окреслено структуру спеціального Закону України «Про стартапи»;

здійснено класифікацію договірних моделей, характерних для стартап-екосистеми, із виокремленням чотирьох функціональних груп: установчо-корпоративні угоди, венчурно-інвестиційні інструменти (SAFE, convertible notes), IP-угоди (ліцензійні, відчуження прав) та стимули персоналу (опціони, ESOP); визначено їх правову природу та роль у життєвому циклі стартапу;

систематизовано механізми охорони та комерціалізації інтелектуальної власності стартапів і вперше обґрунтовано потребу у спрощеній процедурі патентування для інноваційних проектів на ранніх стадіях із фіксованими пільговими зборами та скороченими строками експертизи.

Уточнено та дістало подальшого розвитку:

доведено, що свобода договору у стартап-проектах передбачає можливість конструювання нетипових правових формул (anti-dilution, tag-along, drag-along), які не суперечать імперативним нормам, але потребують легалізації через спеціальні норми цивільного законодавства;

критеріальний апарат стартапу (інноваційність, масштабованість, ризик, гнучкість, ресурсна обмеженість) конкретизовано як об'єктивні юридичні ознаки, котрі повинні враховуватися при кваліфікації суб'єкта як стартапу в законі та в судовій практиці.

Запропонований комплекс нових теоретичних положень і практичних рекомендацій формує наукову основу для створення в Україні передбачуваного, гнучкого та інноваційно-орієнтованого цивільно-правового середовища, здатного забезпечити ефективне становлення і розвиток стартап-екосистеми.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у

різних сферах практичної діяльності. По-перше, результати дисертації становлять інтерес для нормотворчості: сформульовані пропозиції щодо змін і доповнень до законодавства України (у частині регулювання статусу стартапів, захисту інтелектуальної власності, удосконалення договірних механізмів тощо) можуть бути враховані при розробці відповідних законопроектів, стратегій підтримки інновацій чи програм розвитку підприємництва. По-друге, напрацювання дослідження корисні для юридичної практики – адвокатів, юрисконсультів та підприємців. Зокрема, розроблені рекомендації можуть використовуватися при підготовці установчих документів стартап-компаній, укладенні інвестиційних договорів, ліцензійних угод, угод про конфіденційність, а також при захисті прав стартапів у судах. Це сприятиме зниженню правових ризиків у діяльності стартапів та підвищенню привабливості України як юрисдикції для запуску інноваційних проєктів. По-третє, матеріали дослідження можуть бути впроваджені у навчальний процес – при викладанні спецкурсів з підприємницького (бізнес-) права, права інтелектуальної власності, міжнародного приватного права тощо, що забезпечить підготовку фахівців, обізнаних із сучасними тенденціями правового регулювання інноваційного бізнесу. Таким чином, практична цінність роботи полягає у можливості прямого застосування її результатів для вдосконалення правозастосовної діяльності та освітнього процесу, а опосередковано – у сприянні розвитку інноваційної економіки через поліпшення правових умов функціонування стартапів.

Особистий внесок здобувача. Основні наукові положення, теоретичні узагальнення та висновки, викладені в дисертаційному дослідженні, сформульовані автором самостійно на основі ґрунтовного аналізу сучасного стану цивільного законодавства України, практики його застосування, а також новітніх наукових досягнень у сфері вітчизняної цивілістики та доктринальних розробок провідних зарубіжних правників. У процесі дослідження здобувачем здійснено критичне осмислення наявних наукових концепцій, запропоновано власні підходи до вирішення окремих спірних питань цивільно-правового регулювання діяльності стартапів, сформульовано авторські визначення окремих правових категорій, а також обґрунтовано практичні пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства. Усі результати, наведені в роботі, є результатом особистих наукових пошуків здобувача.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і висновки дослідження пройшли необхідну апробацію на різних етапах його виконання. Результати наукової роботи доповідалися та обговорювалися на фахових науково-практичних конференціях, зокрема міжнародних і всеукраїнських, присвячених проблемам цивільного, інноваційної економіки та інтелектуальної власності: Всеукраїнській науковій конференції «Шерешевські читання:

проблеми цивілістики в умовах пандемії та ІТ» (м. Одеса, 10 грудня 2021 року); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграція світових наукових процесів як основа суспільного прогресу» (м. Київ, 29–30 листопада 2024 року); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки» (м. Київ, 27–28 грудня 2024 року); Всеукраїнській науковій конференції «Римське право і сучасність: цивільне право в умовах війни» (м. Одеса, 24 травня 2022 року); II Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти» (м. Львів, 16 вересня 2020 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація та інноваційні наукові дослідження» (м. Київ, 28 лютого 2025 року). Отримані від наукової спільноти зауваження та пропозиції було враховано та сприяло покращенню остаточних висновків. Така апробація підтвердила достовірність отриманих результатів та їх значущість для наукової дискусії.

Публікації. Основні результати та положення дисертаційного дослідження знайшли відображення у 10 наукових публікаціях, у тому числі 3 статтях, опублікованих у наукових періодичних фахових виданнях категорії «Б», перелік яких затверджено МОН України, 6 тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях та 1 розділі практичного посібника.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Розумейко Д. О. Специфіка договірної регуляції стартів у системі цивільного права. *Держава та регіони*. 2024. Вип. 4 (86). С. 253–259. URL: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.41>

2. Розумейко Д. О. Юридичні аспекти управління інтелектуальною власністю в екосистемі стартапів. *Право та державне управління*. 2024. Вип. 4. С. 387–393. URL: <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.52>

3. Розумейко Д. О. Адаптація цивільного права до викликів інноваційного середовища: стартапи як правовий феномен. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. Вип. 2. С. 455–459. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/109>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Розумейко Д. О. Цивільно-правові відносини та цивільне законодавство у сфері стартапів. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15-16 вересня 2020). Львів: Львівський науковий форум, 2020. С. 83–84.

2. Розумейко Д. О. Криптовалюта - Нова ера. *Шерешевські читання: Проблеми цивілістики в умовах пандемії та ІТ*: матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Одеса). Ред. Є. Харитонов. Одеса: Фенікс, 2021. С. 192-194.

3. Розумейко Д. О. Сучасні реалії віртуальних активів. *Римське право і сучасність: цивільне право в умовах війни*: матер. Всеукраїнської наукової

конференції (м. Одеса, 24 травня 2022 р.). Ред. Є. О. Харитонов. Одеса: Фенікс, 2022. С. 120–123. URL: <https://hdl.handle.net/11300/22258>

4. Розумейко Д. О. Еволюція стартапів: історичний розвиток та ключові етапи становлення. *Інтеграція світових наукових процесів як основа суспільного прогресу*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29-30 листопада 2024 р.). Ред. С. Бурма. Київ-Запоріжжя : АА ТанDEM, 2024. С. 60-63.

5. Розумейко Д. О. Стартап як суб'єкт права: правові аспекти організації. *Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27-28 грудня 2024 р.) Ред. С. Бурма. Київ-Запоріжжя : АА ТанDEM, 2024. С. 81-84.

6. Розумейко Д. О. Юридичні інструменти стартапів: основні види договорів та їх ролі. *Модернізація та інноваційні наукові дослідження*: матеріали Міжнародних науково-практичних конференцій (м. Київ, 27-28 лютого 2025 р.). Ред. С. Бурма. Київ-Запоріжжя : АА ТанDEM, 2025. С. 18-21.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Розумейко Д. О. Стартап. *ІТ-Право*: практичний посібник. Київ: Норма права, 2025. С. 186-200.

Особистий внесок дисертанта. Основні наукові положення, теоретичні узагальнення та висновки, викладені в дисертаційному дослідженні, сформульовані автором самостійно на основі ґрунтовного аналізу сучасного стану цивільного законодавства України, практики його застосування, а також новітніх наукових досягнень у сфері вітчизняної цивілістики та доктринальних розробок провідних зарубіжних правників. У процесі дослідження здобувачем здійснено критичне осмислення наявних наукових концепцій, запропоновано власні підходи до вирішення окремих спірних питань цивільно-правового регулювання діяльності стартапів, сформульовано авторські визначення окремих правових категорій, а також обґрунтовано практичні пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства. Усі результати, наведені в роботі, є результатом особистих наукових пошуків здобувача.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу

вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене, вважаємо, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, а також за теоретичною й практичною значущістю одержаних результатів дисертація Розумейка Дмитра Олексійовича на тему «Стартап: цивілістичні аспекти» відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами), а також Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Дисертація може бути рекомендована до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 16 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Розумейка Д.О. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення щодо результатів дисертаційного дослідження Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти» відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Розумейка Дмитра Олексійовича на тему: «Стартап: цивілістичні аспекти», зокрема:

1. **Голова ради** – Давидова Ірина Віталівна, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензенти:

2. Фасій Богдан Володимирович, к.ю.н., доцент, декан факультету судового та міжнародного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Бааджи Наталія Пилипівна, к.ю.н., доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

Офіційні опоненти:

Самойленко Георгій Валерійович, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного права Запорізького національного університету;

Маковій Віктор Петрович, к.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ.

Додаток: на 9 стр. (Відомості про членів спеціалізованої вченої ради для захисту дисертацій)

Головуюча на засіданні:

д.ю.н., професор,

проф. кафедри цивільного прав

Ірина ДАВИДОВА